

РЕЦЕНЗИЯ

от проф.дфн Дина Манчева, СУ Св. Кл. Охридски
член на НЖ, съгласно заповед № Р33-3810/25.07.2017 г.,
издадена от Ректора на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски"
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане академичната длъжност „доцент“
в област 2. Хуманитарни науки,
професионално направление 2.1. Филология (Френска литература),
обявен в ДВ бр. 46/ 09.06.2017 г.

1. Общо представяне на получените материали

Гл.ас.д-р Златороса Найденова Неделчева-Белафанте е единствен участник в конкурса за доцент по френска литература към катедра “Романистика и германистика” на Филологическия факултет в Пловдивския университет "Паисий Хилендарски". Кандидатката е спазила изискванията в Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и е представила на хартиен носител всички необходими документи и научни трудове за допускане до обявения конкурс.

Гл.ас.д-р Златороса Найденова Неделчева-Белафанте е автор на общо 50 публикации (една монография, 4 учебни пособия и 45 статии), а участва в настоящия конкурс с 19 от тях. Според изискванията на закона, те са направени след защитата на докторската ѝ дисертация през 2010 г. Тези изследвания включват хабилитационен труд, излязъл в Университетско издателство „Паисий Хилендарски” през 2017 г. и 18 статии, 6 от които са публикувани в чужбина и 12 - в български научни издания. Представените за рецензиране трудове са свързани с проблематиката на конкурса и засягат редица непроучени досега въпроси на френската литература, но са извън тематиката на докторската работа.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Гл.ас.д-р Златороса Неделчева е завършила френска филология с магистърска степен във ВТУ през 1988. От 1987 до 1996, е работила като учител по френска литература във Френската езикова гимназия А. дьо Сент-Екзюпери, в Пловдив. В

продължение на дълги години е преподавала и френски език в Алианс Франсез, Пловдив (1992 г. - 2015 г.). През 1996 година е издържала конкурс за асистент по френска литература към катедра Френска филология на ПУ. Три години по-късно е избрана за старши асистент, а от 2004 г. досега е главен асистент. През 2010 г. е защитила дисертационен труд на тема *Наративните структури в няколко романа на Лео Клезио* и е получила образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Литература на народите на Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия“ (Френска литература).

Гл.ас. д-р Златороса Неделчева е изкарала две едномесечни специализации по френска литература и теория на литературата през 2000 и 2004 г. във френски учебни заведения. Участвала е в 5 семинара, свързани с преподаването на чужд език и литература, преминала е и през два курса за повишаване квалификацията по методика на чуждоезиковото обучение в ЦИИУ, София (1993) и ИПКУ „А.Тошева“, Стара Загора (1991).

Освен преподавателската си и научна дейност гл.ас.д-р Златороса Неделчева се е занимавала и с превод от и на френски и италиански език, към Търговско-промишлена камара, гр. Пловдив.

Всички тези разнообразни данни показват богатата професионална биография на гл.ас.д-р Златороса Неделчева и постепенното ѝ утвърждаване като преподавател, изследовател и преводач.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическата дейност

Освен множеството семинарни занятия, подготвени от гл.ас.д-р Златороса Неделчева в процеса на учебно-педагогическата си дейност, тя е разработила и 10 лекционни курса в 4 бакалавърски и една магистърска програми. В момента академичната ѝ натовареност включва 8 курса лекции, главно върху проблемите на френската литература 19-20 век и методологията на преподаването ѝ.

Пряко свързани с преподавателската дейност на гл.ас.д-р Златороса Неделчева са и ръководството и рецензирането на редица дипломни работи на бакалаври и магистри върху проблеми на френската литература. Като логично продължение на преподавателската дейност на кандидатката е и участието ѝ в редица факултетни и други комисии върху въпросите на чуждоезиковото обучение, акредитацията на

Филологическия факултет, както и ежегодното ѝ рецензиране на доклади, изнесени на Паисиевите четения, с оглед публикацията им в Годишника на Филологическия факултет на ПУ.

Преподавателската дейност на гл.ас.д-р Златороса Неделчева е получила и международен отзвук. Тя е изнасяла многократно лекции в университета Кан Нормандия по линия на програма Еразъм и Еразъм+ (Кан, Нормандия, 2011, 2012, 2013, 2015, 2016 и 2017).

Тази богата и разностранна преподавателска дейност не само отговаря, но и далече надхвърля съвкупността от критерии и показатели за заемане академичната длъжност доцент, формулирани в закона за Академичния състав на РБ, в Правилника на закона, приет от ПУ и в допълнителните критерии, изготвени от Филологическия факултет.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Солидна е и научната продукция, с която кандидатката се представя на конкурса за доцент по френска литература. Освен вече посочените 19 публикации, представени за рецензиране, гл.ас.д-р Златороса Неделчева е участвала и в редица международни и национални научни форуми. Включена е също така и в два научно-изследователски проекта на университетско ниво по линията на МОН, в които ПУ е изпълнител.

Изследванията на гл.ас.д-р Златороса Неделчева показват трайните ѝ интереси към проблемите на съвременния френски роман, които отвеждат още към докторската ѝ дисертация. Потвърждение за това е и предложеният хабилизационен труд, състоящ се от 274 стандартни страници, озаглавен *Повествователният глас в търсене на своята идентичност: Нина Бурауи и Мари Рьодоне*. Обект на анализ в него е един от основните, но все още недостатъчно проучени въпроси в постмодерната литература – въпроса за идентичността. Той е разгледан през призмата на разказвача и характера на повествованието в 12 произведения на две утвърдени съвременни писателки с различна културна, национална и сексуална принадлежност. Текстовете на Бурауи представляват мигрантската тенденция във франкофонската литература, а тези на Рьодоне отразяват френските литературни традиции, наложили се след залеза на Новия роман. Ето защо, така избраният корпус от повествования в първо лице би могъл да се разглежда като своеобразен синтез на съвременния постмодерен роман. Досега не е правен и съпоставителен анализ между произведенията на двете авторки. А именно той

позволява да се открие личността на разказвача и особеностите на повествователните му структури.

Методологията на изследване следва тенденциите на модерната хуманитаристична критика и се отличава с комплексния си характер. В нея своеобразно се съчетават елементи от феноменологичния и психоаналитичния подход, социо-историческата критика, структурализма, наратологията и текстовата лингвистика.

Авторката е проучила редица изследвания върху постмодерната и мигрантска литература и особено върху творчеството на двете писателки, обект на анализ. Запознала се е и с основни трудове върху наратологията, психоанализа, феноменологията и т.н. В библиографията на френски, италиански и български език фигурират 152 заглавия на утвърдени критици като Башлар, Мерло Понти, Сартър, Рикъор, Жьонет, Барт, Цв.Тодоров, Старобински и редица други.

Работата има ясна и добре мотивирана структура. Изградена е от увод, 4 части и заключение.

В увода са изяснени темата и насоките на анализ, обосновани са методологията, корпуса и плана на работата.

В първата част романите на Бурауи и Рьодоне са разгледани в контекста на съвременната френска и мигрантска литература с оглед на тематиката, характера на повествованието, на фабулата и на някои постмодерни тенденции като смесването на културите, изграждане на хибридни жанрове и др.

Обект на анализ във втората и третата част е специфичната идентичност на автофикционалния разказвачески глас в романите на Бурауи.

Четвъртата част е посветена на проблема за идентичността на повествователя в романите на Рьодоне.

В заключението са открити изводите от конкретните анализи и са очертани редица прилики и разлики между личността и изказа на повествователя в романите на двете отделни писателки.

Гл.ас.д-р Златороса Неделчева разглежда проблема за идентичността на разказвача в романите от избрания корпус на широка основа: в национален, етнически, културологичен, психо-аналитичен, сексуален, индивидуален, езиков, фикционален и структурно-формален план. Обект на анализ са и взаимоотношенията между повествователя и другите персонажи, конфронтацията или влиянието му от приемащото го общество, ролята на спомените му, семейната му памет, национално

културологичното наследство, начина на възприемане на света и специфичния му писателски почерк.

Този изчерпателен поглед върху същността на разказвача откроява отделните етапи в изграждането на неговата идентичност и очертава сложните връзки между автор/разказвач/герой/читател.

Трудът се отличава с много добра аргументация и умение отделните анализи да се подчинят на избраната гледна точка. Авторката ясно обосновава специфичната идентичност на разказвачката в романите на Бурауи и в произведенията на Рьодоне като я свързва с детството им, с психиката и вътрешните им тревоги, със социо-културологичния контекст, в който живеят, както и с фабулната тематика.

Очертана е и сложната идентичност на повествователния глас, както по отношение на психо-аналитичните и етническите му различия в съответните романи, така и с оглед на специфичната му образност довела до някои особености на изказа му.

Въз основа на обстоен анализ на езиковите структури в повествованията на двете писателки (характера на прилагателните, видовете глаголи, наречия и т.н.), гл.ас.д-р Златороса Неделчева откроява различната им наративна модалност и връзката ѝ с текстуалната им свързаност. Така тя убедително доказва, че емоционалният заряд на разказвача и сетивните му възприятия на света в произведенията на Бурауи, своеобразно компенсират липсата на свързана интрига. От друга страна, авторката обосновава епистемичната модалност в романите на Рьодоне, основана на предположението и дистанцията, с кризата на идентичността на разказвачката под влияние на съвременния свят.

Убедителни са и изведените разлики между двете романистки в отношението им към писането, в начина им на изобразяване на тялото и жестовете, в типологията на героите, повествованието и някои негови изграждащи го техники, в цветовата му символика и връзката му с културологичната идентичност на персонажите.

В работата на гл.ас.д-р Златороса Неделчева проличава богатата ѝ ерудиция, отличното ѝ познаване на процесите и явленията във френската и франкофонска литература. Така тя много добре ситуира произведенията на двете романистки в контекста на литературната традиция на 20 век като показва и връзките им с някои авангардни и постмодерни тенденции като обективизма на Новия роман, съвременното минималистично писмо, мигрантското творчество и т.н.

Хабилитационният труд е написан на много добър, ясен и точен френски език. За изчерпателния и прецизен характер на проучването допринася и стремежът на гл.ас.д-р Златороса Неделчева да изяснява отделните оперативни понятия, с които си служи, като откроява и специфичния им смисъл, които те придобиват в различни литературно-критически школи и теоретични концепции. Така значението на широко известното понятие „идентичност“ е проследено в трудовете на видни изследователи като Ricœur, James, Lipiansky, Цв.Тодоров и др. По същия начин развитието на въведения от Дубровски термин „автофикция“ е очертано с оглед възгледите на Гаспарини (2008), Грел (2009) и Льокарм (2004). Обстойно е разгледана и еволюцията на редица други понятия като „постмодернизъм“, „мигрантска литература“, литература „бъор“ и т.н. Тези терминологични тълкувания показват ерудицията на кандидатката и отличното владение на използваната от нея терминология.

В заключение предложената монография е сериозно академично изследване с приносен характер и напълно отговаря на изискванията за хабилитационен труд.

1.Направен е нов прочит на произведенията на две съвременни писателки (Бурауи и Рьодоне) от гледна точка на първоличностните им повествователни инстанции и разказваческата им идентичност.

2.За пръв път се правят съпоставки между поетиката на двете романистки, свързани главно със същността на съответните разказвачи, характера на наративния им изказ и използваните от тях повествователни стратегии.

3.Изведени са и някои важни теоретични заключения, относно зависимостта между модалността на повествованието, характера на интригата и текстуалната свързаност.

Тези приноси имат както научен, така и приложен характер. Те хвърлят нова светлина върху постмодерния роман и биха представлявали интерес за изследователите на съвременната френска и мигрантска литература. Разсъжденията върху характера на повествованието и свързаността на текста биха могли да се приложат и в други проучвания върху наративния жанр и то не само във френската и франкофонска литература.

От 18-те статии, които гл.ас.д-р Златороса Неделчева е представила на конкурса за доцент, 12 публикации са свързани с темата на хабилитационния труд и са написани на френски език. В тях се разглеждат неизследвани досега аспекти на повествованието и разказвача в романите на Бурауи и Рьодоне, проучват се някои специфични характеристики на гледната точка в наративите им и др. Тъй като разгледах подробно

близкия по тематика хабилитационен труд, няма да се спирам на тези отделни статии. Интерес представлява и изследването, посветено на поетиката и творческото развитие на Льо Клезио, написана на български език. В него проличава теоретичната и аналитична задълбоченост на гл.ас.д-р Златороса Неделчева, както и способността ѝ да представя ясно и в сбита форма някои дискуссионни литературни проблеми.

В списъка с научни трудове фигурират и 5 статии с приложен характер. В 4 от тях се разглежда ролята на литературния дискурс при преподаването на френски език на чужденци, а една публикация е свързана с научно-изследователски проект, в който участва кандидатката.

Свидетелство за приносния характер на изследванията на гл.ас.д-р Златороса Неделчева са и 3 забелязани цитирания на нейни статии, публикувани в Испания, България и Румъния.

4. Лични впечатления

Следила съм отблизо научното развитие на гл.ас.д-р Златороса Неделчева още от първите ѝ години като асистент в ПУ. Имам отлични впечатления и от участията на кандидатката на редица конференции, на които съм присъствала. Била съм и рецензент на дисертацията ѝ. През годините съм се убедила в качествата на гл.ас.д-р Златороса Неделчева като преподавател, изследовател и член на академичната общност на ПУ. Тя е сериозен и взискателен към себе си литератор, уважаван от колеги и студенти за своите познания, задълбоченост, деликатност и добросъвестност.

5. Заключение

Учебната и научно-изследователската дейност на гл.ас.д-р Златороса Неделчева надвишават в повечето случаи изискванията за заемане на академичната длъжност доцент, посочени в Нормативните документи и в допълнителните предписания на Филологическия факултет към ПУ, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Кандидатката има достатъчна лекционна натовареност, научен ръководител е на редица дипломни работи в бакалавърска и магистърска степен, включва се активно в преподавателската и научно-изследователска дейност на академичната общност към Филологическия факултет на Пловдивския университет, изнасяла е лекции и в чуждестранни университети.

Гл.ас.д-р Златороса Неделчева е представила сериозен и задълбочен хабилитационен труд върху неизследвани досега проблеми и корпус, както и 18 публикации с научни и приложни приноси. Участвала е и в редица национални и международни научни форуми, забелязани са и цитирания на нейни трудове.

Всичко това ми дава пълно основание да призова членовете на научното жури да гласуват гл. ас. д-р Златороса Неделчева да бъде избрана на академичната длъжност Доцент в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 2.1 Филология (Френска литература).

4.11.2017.

проф.дфн Дина Манчева